



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **A. M. (rozený K.)**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 1. 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 12. 2009, č. j. 34 Cad 45/2009 - 31,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 19. 1. 2009, č. X, přiznala žalovaná žalobci, státnímu občanu Slovenské republiky, starobní důchod od 29. 1. 2008 podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, a podle čl. 46 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ve výši 308 Kč s tím, že se tato částka od 1. 8. 2008 zvyšuje na 364 Kč.

Rozhodnutí žalované napadl žalobce podáním označeným jako „odvolanie“, které Krajský soud v Brně posoudil podle jeho obsahu jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. V tomto svém podání žalobce nesouhlasil především s výší starobního důchodu a měl za to, že žalovaná nesprávně započítala dobu, po kterou byl žalobce zaměstnán a poté veden v evidenci úřadu práce v České republice.

Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 17. 9. 2009, č. j. 34 Cad 45/2009 - 21, zamítl, neboť dospěl k závěru, že žalovaná při výpočtu dávek po snížení náhradní doby pojištění správně vyšla z doby 988 dnů a pro získání nároku na dávky vzala v úvahu 1089 dnů. Žalobce přitom ani ve správním ani v soudním řízení nedoložil, že by byl účastníkem českého důchodového systému po dobu delší, než vzala žalovaná v úvahu a než je doba uvedená v osobním listu důchodového pojištění žalobce.

Proti uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) dne 19. 10. 2009 kasační stížnost a spolu s ní požádal o ustanovení zástupce pro řízení o ní. Krajský soud usnesením ze dne 1. 12. 2009, č. j. 34 Cad 45/2009 - 31, stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil. V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud uvedl, že dne 29. 10. 2009 stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy předložil vyplněný tiskopis - prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech - a aby krajskému soudu vyčíslil skutečné náklady na bydlení, které krajský soud ve výzvě podrobně specifikoval. Stěžovatel byl poučen o tom, že nebude-li ve stanovené lhůtě vyplněný tiskopis předložen, krajský soud žádosti o ustanovení zástupce nevyhoví. Na tuto výzvu, která byla stěžovateli řádně doručena dne 30. 10. 2009, stěžovatel ve stanovené lhůtě ani později nereagoval. Krajský soud tedy stěžovateli zástupce neustanovil, protože stěžovatel neprokázal, že u něj jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a tím nesplnil jednu z podmínek pro ustanovení zástupce.

Proti usnesení krajského soudu č. j. 34 Cad 45/2009 - 31 podal stěžovatel dne 10. 12. 2009 kasační stížnost. Stěžovatel v ní uvádí, že se mu advokáta nedaří najít, neboť žádný nemá zájem jej zastupovat. Opětovně upozornil na to, že pobírá starobní důchod ve výši 364 Kč a uvedl výčet nákladů spojených s bydlením - náklady na elektřinu, plyn, odvoz odpadu, daň z nemovitosti, zaplacené poplatky u lékaře, poplatky za televizi.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost kasační stížnosti ve světle formálních náležitostí na ni kladených soudním řádem správním. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas osobou k tomu oprávněnou, která byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní /dále jen „s. ř. s.“/). Stěžovatel nesplnil podmínku povinného zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s., což však podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu v posuzovaném případě není nutné. Nejvyšší správní soud totiž konstatoval, že „*v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný pod č. 486/2005 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz) a že by „*opětovné trvání ... na podmínce povinného zastoupení ve svém důsledku znamenalo jen další řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení, a zároveň by nesvědčilo ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupný na www.nssoud.cz). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti neupřesnil, z jakého důvodu podle § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podává. Tato skutečnost však nijak nebrání jejímu projednání - Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti dospěl k závěru, že „*požadavek na uplatnění některého z důvodů taxativně vypočtených v § 103 odst. 1 s. ř. s. je přitom třeba vykládat v souladu se zásadou, že procesní právní úkon účastníka řízení (zde: kasační stížnost) se posuzuje podle jeho obsahu*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS). Stěžovatel ve své kasační stížnosti zdůrazňuje zejména skutečnost, že nedisponuje dostatečnými prostředky pro to, aby si mohl zástupce pro řízení o kasační stížnosti sám opatřit. Z těchto tvrzení stěžovatele Nejvyšší správní soud dovozuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky před soudem v předcházejícím řízení, případně rovněž podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu spočívající v nedostatku jeho důvodů, mohla-li mít taková vada za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhopateli (v tomto případě stěžovatel), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, ustanovit na návrh usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být od soudních poplatků osvobozen účastník, jenž doloží, že nemá dostatečné prostředky; přitom se nesmí jednat o návrh, který zjevně nemůže být úspěšný. Z uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že pro ustanovení zástupce je zapotřebí kumulativního splnění tří podmínek. První z nich je existence návrhu na ustanovení zástupce, druhou splnění předpokladu pro osvobození od soudních poplatků a třetí potřeba ochrany práv navrhopatele. Návrh na ustanovení zástupce uplatnil stěžovatel spolu s podáním kasační stížnosti ze dne 19. 10. 2009. Stěžovatel zde uvedl, že od českého nositele pojištění pobírá starobní důchod ve výši 364 Kč, v souhrnu se starobním důchodem, který pobírá od slovenského nositele pojištění, se pak jedná o částku 3645 Kč. V návaznosti na tento návrh pak krajský soud stěžovatelovi zaslal k vyplnění tiskopis vzor 060 - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, a vyzval jej, aby soudu vyčíslil své skutečné náklady na bydlení. K zaslání požadovaných informací krajský soud uložil stěžovatelovi lhůtu v délce 2 týdnů. Tato výzva spolu s tiskopisem byla stěžovatelovi osobně doručena dne 30. 10. 2009. Stěžovatel však vyplněný tiskopis soudu nedoložil a na výzvu nijak nereagoval. Z tohoto důvodu krajský soud dne 1. 12. 2009 rozhodl tak, že zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy předložil soudu plnou moc advokáta, který ho bude v řízení o kasační stížnosti zastupovat.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel domáhající se ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nedoložil soudu ve lhůtě řádně vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, nemohl krajský soud posoudit, zda stěžovatel splňuje předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, což je nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce. Navrhuje-li přitom účastník soudního řízení, aby mu byla poskytnuta bezplatná právní pomoc, je zapotřebí její potřebnost soudu doložit. Přestože stěžovatel ve své kasační stížnosti uvedl, že jeho měsíční příjem činí 3645 Kč, tiskopis - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech - cílí na širší spektrum informací o poměrech navrhopatele, které tak zůstaly soudu utajeny. Ze soudního spisu je podle Nejvyššího správního soudu přitom patrné, že stěžovatel je schopen komunikace se soudy a je schopen reagovat na písemnosti, které mu jsou ze strany soudu doručovány, často i ve velmi krátkých lhůtách. Za těchto okolností bylo na stěžovatelovi, aby za situace, kdy se u krajského soudu dožadoval ustanovení zástupce, reagoval na soudní písemnosti a zejména dokládal požadované skutečnosti. Nečinil-li tak, nebylo mu možné zástupce ustanovit a krajský soud tak v tomto ohledu nepochybil. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že toto jeho rozhodnutí je zamítnutím pouze kasační stížnosti proti rozhodnutí o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V případě, že stěžovatel doloží zastoupení advokátem ve věci řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé, tedy zamítavému rozsudku ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 1. 2009, č. 460 329 215, pak, budou-li splněny všechny ostatní procesní podmínky, se Nejvyšší správní soud kasační stížností stěžovatele bude věcně zabývat. V opačném případě bude nucen jeho kasační stížnost pro nesplnění zákonem stanovených podmínek řízení odmítnout. Nejvyšší správní soud není oprávněn splnění podmínky povinného zastoupení prominout. V této souvislosti Nejvyšší správní soud na okraj poznamenává, že o této skutečnosti byl stěžovatel správně poučen v závěru usnesení krajského soudu ze dne 1. 12. 2009, č. j. 34 Cad 45/2009 - 31, kterým byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Na závěr Nejvyšší správní soud podotýká, že dojde-li u účastníka soudního řízení ke změně jeho finančních poměrů oproti jeho původnímu návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, je tento oprávněn podat nový návrh na ustanovení zástupce, který však musí řádně odůvodnit svými současnými finančními či jinak tíživými poměry.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 120 ve spojení s § 60 odst. 1 s. ř. s.). Právo na náhradu nákladů řízení však nemá ani žalovaná, neboť podle § 60 odst. 2 s. ř. s. je přiznání nákladů řízení orgánu ve věcech důchodového pojištění vyloučeno.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu